

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kt.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. e.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatalai: Pozsony, Konventutczá 6. sz.

Felülső szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölte 7 kr.,
többször közölte 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Pünkösöd. (Faix Mihály.) — Principiis obsta! — Ismét „ama bizonyos“ felvételi vizsga. (Kapi Gyula.) Irodalom. — Belföld. — Külföld. — Vegyesek. — Pályázat.

Pünkösöd.

Pünkösöd van, a Szent Lélek ünnepe. A keresztyén hívek ezreinek ajkairól fölhangzik a fohász: „Jöjj el Szent Lélek!” Ha valakinek szüksége van e fohászra, úgy hazai evang. egyházunk az, mert ez volt, és kell, hogy jövőre is legyen a mi erőnk, gazdagságunk és vezérünk.

Mint az Urnak első pünkösdkori nyája, mi is csak kicsiny sereg vagyunk, és ez nem egy tekintetben félénkekké, bátortalanokká tesz minket, úgy, hogy nem merünk mindig oly határozottsággal a küzdőtérré lépni ellenségeink ellen és érdekeink mellett, a mint azt létjogunk kívánná. Visszahúzzuk sokszor magunkat és örülünk, ha nem bántanak. Azonban nem jól van az így. A pünkösdi Szent Lélek, ki az apostolokat bátorsággal töltötte el és a zárt ajtók mögül az útczára, a sokaság közé vezette, hogy ott lelkesedéssel, tüzzel és hévvel hirdessék a hatalmasok és ellenségeik szemeláttára és fülehallatára a felfeszített és föltámadott Krisztust; továbbá ugyan azon szellem, mely elődeinket is lelkesítette és bátorította a küzdelemre az evangéliumi szabadság- és igazságért: az kell, hogy újra meg újra minket is megszálljon, visszavonultságunkból kivezessen, lelkesítsen és bátorítsa, hogy mindig a legnagyobb határozottsággal és elszántsággal küzdjünk szóval és tettel egyházunk jogai- és szellemi javáért. Gyöngék vagyunk számban, testben, legyünk tehát annál erősebbek a Lélekben, hogy így ne csak tengődjünk, hanem valóban éljünk és mozogjunk és hogy mások is le ne nézzenek, hanem tekintetbe vegyenek minket és számoljanak velünk.

Nem csak kevesen, de szegények is vagyunk. Egyházunk úgy járt itt e hazában, mint a föld föl-osztásakor a költő, a mennyiben a földi gazdag javakból nem kapott semmit. Azonban kárpótlásul és vígasztul neki is mondatott: nyitva van számodra az ég a szellemi és örökké való javakkal; szállj föl oda, a mikor neked tetszik. Igen, nyitva van előt-

tünk a menny. A reformáció, melyben a pünkösdi Lélek újra nagy erővel és hatalommal nyilatkozott, levette lelkünkéről a bilincseket, melyekkel az meg volt kötve, hogy szabadon föl ne szállhasson, és a Mindenható trónját körülvevő közbenjáró sereg szintén eltűnt az útból. Szabad számunkra a bemenet a mennyei atyához és szabad a kutatás az ő nagy házában, a mindenségben. Használjuk föl e szabadságot minél jobban!

A föld porából emelkedjünk föl a szellemi világ honába, hogy — szegények lévén földiekben — annál inkább meggazdagodjunk lelki javakban, hitben, szeretetben és erényben, és hogy a földi kincsektől származó fény hiányában ékesítsük fel magunkat a szellemi villágosság, igazság és tudományosság fényével.

Akkor nem fogjuk mások földi gazdagságát irigy szemmel nézni; szegénységünkben is gazdagok és boldogok leszünk, mert lesz kincsünk, melyet tolvaj el nem lophat, rozsdá meg nem emészthet, melynek disze soha le nem kopik és fénye soha el nem homályosul. Akkor nem is fognak szájalommal tekinteni szegénységünkre, hanem lesz legalább is oly becsületünk és tiszteletünk, mint a földiekben gazdagoknak. És ezen kívülről jövő megbecsültetésünk annál inkább meglesz, ha mi is megbecsüljük egymást, ha egyek lesziünk az Ur szellemében, ha a Szent Lélek mindnyájunknak vezére lesz az igazságosság és szeretet útján.

Az első pünkösdkor a jeruzsalemi sokaság különféle elemek- és nemzetiségekből állott. De akár hányféle nyelven is beszéltek ott, a Szent Lélek mégis megértette velök az apostolokat és megértette őket egymásközt is, mikor egygyé lettek az új hitben, a Krisztusban. Kis egyházunkban is több különféle nyelven szólunk és sokan azt legnagyobb bajunknak és sok viszály kútforrásának mondják. Azonban nem lesz az olyan nagy baj és nem viszálynak, hanem inkább testvéri versenynek kútforrása, ha az Ur Szent Lelke, az igazság és sze-

retet szelleme, fog bennünk lakozni, belőlünk szólani és minket vezetni az igazságosság és szeretet útján. Akkor mindig megértjük egymást a nyelvkülönbség daczára is és békésen meg fogunk férni egyházunk kis hajójában.

„Az ajándékokban különbség vagyon, de ugyan azon Lélek.“ (Kor. I. 12, 4.) És „a lélek az, mely megelevenít.“ (Jan. 6, 63.) Ha mi csak az Ur ezen éltető szellemében leszünk egygyé, akkor minden más különbség mellett is soha sem fogunk viszálykodni és nem is leszünk gyengék, hanem mindig erősen egy cél felé fogunk törekedni Isten országának öregbítésére, szeretett egyházunk és hazánk felvirágoztatására. És hogy ez mind inkább megvalósuljon, azért ne szünjünk meg fohászkodni: „Jöjj el Szent Lélek!“
Faix Mihály.

Principiis obsta!

Két igen érdekes körlevél fekszik előttem. — Az egyik e. e. e. gyámintézetünk lelkes és fáradhatlan egyházi elnöke Zelenka Pál körutjának tervét tartalmazza; a másik a dunáninnyi egyházkerület gyámintézeti elnökségének meghívója, a folyó évi augusztus 7-én Trencsénben tartandó gyámintézeti közgyűlésre.

Mindkettő szokatlan kezdeményezés, egy új aera inaugurációja; figyelemre ébreszt, kihívja a bírálatot.

A két irat elolvasása után rögtön szembe szökik a közöttök létező összefüggés. — Egyetemes egyházi elnök ur az egyetemes gyámintézet három határozatára s a Gusztáv-Adolf-egylet kívánságára hivatkozva kötelességének ismeri a szükségelt adatoknak begyűjtését. — „Mivel pedig mi ezt — úgy mond — 3 év óta tesszük a nélkül, hogy azok, mint minden tekintetben hiteles és teljes adatok, tervezetnél, leírásnál vagy is emlékiratnál használhatók legyenek: megpróbálkozom most „míg időm van“ az adatoknak személyes összegyűjtésével, a missiói pontokra vonatkozó átgondolt tervhez és rajzhoz tartozó vonásoknak közvetlenül összeszerzésével.“ S e célból bejárni kívánja egész hazai evang. egyházunkat. — A dunáninnyi kerület gyámintézeti elnöksége pedig, mely az egyszer, ez évben a kerületi gyűléstől elkülönítve kívánja a gyámintézeti közgyűlést megtartani, elhatározását azzal indokolja, hogy a kerületi közgyűlés tartama alatt annyi a bizottsági ülés, hogy a gyámintézet fontos ügyeinek letárgyalására kellő idővel nem rendelkezünk, hogy a gyámintézet új alapszabályaiból kifolyó sok ágazatu igazgatás oly nagy mérvű arányokat ölt s annyi érdemleges s rovatos kimutatásokkal van egybekapcsolva, hogy annak kellő elintézése közvetlenül a kerületi gyűlés előtt merő lehetetlenség. — Ez indokolásokból látható, hogy mindkét ügyintéző tényező tapasztalt bajok elhárításán töri fejét s a gyámintézet ügyének kedvezőbb fejlesztésére törekszik. — Szép, nemes, a vezérlő férfiak hivatásához és szeretetben munkás hitökhöz méltó elhatározás. — S ez oldalról a szándék-

hoz nem fér semmi gáncs; csak dicséret illeti meg a buzgóságot.

De megbocsássonak a fenttisztelt urak, ha akad szük szemhatáru egyéniség s szerintök talán kicsinyeskedő szellem is, ki a jó akarat iránt teljes tisztelettel, mégis az evang. egyház s az ügy iránt is forró s őszinte szeretetből a fent méltán dicsért szándéknak másik oldalát is megnézi. Előre kijelentem, hogy nem szándékom, sem a falra ördögöt festeni, sem akadékoskodni: de egyszerűen elmondom aggodalmait, annál jobb, ha szóval és tettel megczáfolnak.

Hazai evangélikus egyházunk szerves egységének álláspontjáról az egyházi elnök úrnak, még az esperességek közigazgatási vezetőinek bevonásával is keresztül viendő, a legfőbb tekintély igényével felépő generális vizitátori szerepe ép úgy, mint a gyámintézeti közgyűléseknek a megfelelő fokozatú egyházkormányzati közgyűlésektől elkülönített tartása, oly függetlenségi aspirációkat jelez, melyek, ha még most nem is vezetnek elszakadásra s a két t. i. hivatalos egyházi s gyámintézeti organismusnak szembeállítására, hanem az oly egyházi életben, mint a mienk, melyben annyi a széthúzó elem, legalább is veszélyessé válhatnak a jövőben. Ily kísérleteknek csak az esetben lehetnék szószólója, ha a megfelelő kormányzati testületektől esetről esetre kikért s megadott engedélyével biztosítva lenne egyházunk, hogy a gyámintézet kötelességének teljesítésében tisztelni fogja a közegyház jogát s magát az egyház érdekeinek szolgáló, alárendelt egyházi intézvénynek tartja; de magának az egyházi alkotmány körén kívül, sem azzal egyenlő rangot nem követel s még kevésbé kíván bármily alaku fölényt gyakorolni. Hiszem, hogy kényelmetlen a buzgóságnak sőt terhére van a ragaszkodás bizonyos formákhoz; de ha valahol, úgy itt áll: forma dat esse rei.

Épen mert gyámintézetünk ügyét szentnek tartom, mivel evangéliumi egyházunk szolgálatában áll: nagyon félttem azt az ily eljárásból származható összeütközésektől, melyek mind a gyámintézetnek, mind az egyháznak ártanának.

Megengedem én azt, hogy a beszolgáltatott adatok teljesen meg nem felelnek a burokratikus pontosságnak; de egy kis türelemmel s kitartással tisztázhatók volnának anélkül, hogy az elnök urnak ily drasztikus személyes közbelépésére volna szükség. Azt is megengedem, hogy kerületi és egyetemes gyűlések alkalmával a sok bizottsági ülés nem enged annyi időt fordítani a gyámintézetre, mennyire szükségére volna; de az eddigi szokás fentartásával is úgy lehetne segíteni a bajon, hogy a gyámintézeti gyűléseket egy nappal korábban hívnák össze, meg (jaj szegény fejemnek!) kevesbíténék a rubrikákat s egyszerűsíténék az eljárást.

Mi lentjáró emberek, kik nemcsak szellemiekkel táplálkozunk, de kiket a kenyérgond is sanyargat, még azt is kérdezzük: ki fedezi az esperesek és felügyelők utazgatási s a külön közgyűlések tartási költségeit? Magok az érdeklettek? Ez bajosan köve-

telhető, mert tudjuk, hogy a szegény evang. papnak, még ha esperes is, mindene van, de pénze nincs s a nobile officium teljesítőit folyton terhelni, zaklatni talán nem is illik. — A gyámintézeti pénztár? Nem. A szegény gyülekezetek felsegélésére gyűjtött pénzből az ügykezelésre elkerülhetetlenül szükségesösszegezen kívül, egy krajezárt sem szabad más célra fordítani, mint melyre adva van. — Így már maga ezen nem is annyira anyagi, mint inkább erkölcsi alapu indító ok is javallja az utazási költségek megszorítását s a közgyűlések együttes tartását.

Előttünk, követendő példakép a Gusztáv Adolf-egylet lebeg. — S buzgóságban, ügyszeretben, sikerében, de még háládatosságból is elfogadjuk mintaképnek. Azonban feledniük nem szabad, hogy ez áldott egylet alakulásának története, munkásságának kiterjedése annyira különbözik a mi gyámintézettünk keletkezésétől, berendezésétől s szerény körétől, hogy ha már egyszer külön állunk, minden tekintetben róla hímet nem varrhatunk.

A Gusztáv Adolf-egylet az apró tartományi evang. egyházak körén s határain túl, mint a német protestans népet egyesítő charitativus egyesület tisztán önkéntes társulás alapján létesült: a mi gyámintézettünk már alakulásakor, a helyzetnek megfelelőleg, az egyház közigazgatási fokozataihoz csatoltatott. — Amott a külön állás a részek szellemi egyesítéséből, az egy célra való törekvésből önkényt folyt: nálunk az egyházzal való alaki egyesülés oly következmény, hogy azt megbontani vagy csak lazítani is nagyon veszélyes volna.

Mi pedig az ügykezelést illeti. Ha tekintetbe vesszük, hogy a Gusztáv Adolf-egylet pénztára számára a földkerekség minden részéből folynak be az adományok, valamint, hogy jóteteményeivel elárasztja a föld minden protestansait: nem csoda, ha ügykezelése e körülményhez képest kiterjedt, complicált. Ott százezrekkel számolnak el. Nem úgy van nálunk. Mi szerény körben, szerény eszközökkel mozgunk. A kezelés pontosságára, tisztaságára nálunk is szükség van; de hogy az oly kiterjedésű s aránylag még költségesebb legyen, mint amott, annak én, laikus ember, szükségét nem látom. Nekem úgy tűnik fel a dolog, bocsánat a trivialis hasonlatért, mint midőn egy kis városi szatócs a világkereskedelem központján működő bankárral egyenlően rendez be üzleti irodáját; bizony megöli üzletét!

Szálljunk le a magasból, nem válik kárunkra. Jobb, ha magunk tesszük, mint ha a viszonyok le szállítanak, talán későn, talán az úgy kárára.

Elmondtam, mi szívetem nyomta teljes tisztelettel a hí s buzgó vezető férfiak iránt, egyházam s a gyámintézet ügye iránti szeretetből. Egyedüli s forró ohajtásom, hogy aggodalmaim ne valósuljanak.

Ismét „ama bizonyos“ felvételi vizsga.

Csodálkozva olvastam tisztelendő Hering Lajos szendi lelkész úrnak e becses lapok 20. számában közölt második cikkét a tanítóképző-intézeti növendékek fölvételi vizsgája tárgyában. Csodálkozva, mert azt egyáltalában nem vártam, hogy a t. lelkész úr megelőző cikkemből személyeskedést olvasson ki, valamint nem reméltem, hogy a „tárgyilagosság“ hangos hirdetése mellett multkori szónokias superlativusait még fokozza.

Sok az észrevételem a t. cikkirőnek ezen újabb soraira. De megteszem azokat lehetőleg röviden, és mindenesetre sine ira et studio.

Azt mondja a t. cikkirő úr, hogy a fölvételi vizsga mellett csak két „gyenge“ fegyvert használtam: a személyeskedést s felhoztam más intézetek példáját. Midőn a személyeskedés vádját határozottan visszautasítanám, utalom a t. cikkirő urat, helyre igazító soraim 6. s 7. kikezdésére, a hol újabb figyelmes átolvasás után bizonyára talál, a többi intézetek példája mellé — még két más fontos érvet, nevezetesen a) hivatkozást a kényszerítő körülményekre s b) kifejtését azon meggyőződésünknek, hogy a felvételi vizsga az eddiginel „jobb anyagot“ fog szolgáltatni, nem ugyan az ismeretek mennyiségére, mint inkább a tehetségek minőségére nézve.

Hogy a felhozott példákkal egyuttal ok nélkül bizonyítottam azt is, hogy a fölvételi vizsga felállításának dicsősége nem bennünket illet: azt a t. cikkirő urnak csak második közleményéből tudtam megérteni. A megelőző cikk most is azt hirdeti, hogy bennünket tartott a veszedelmes intézkedés első apostolainak.

Ámde azt mondja a t. cikkirő úr — ha már mindenütt megvan a fölvételi vizsga, másutt nagyobb a mértéke. Ott van a népokt. törvény 86. §-a, ott vannak az osztrák és porosz szabályzatok, mindenik többet kíván a leendő tanítóképző-int. növendéktől, mint a mennyit mi kívánnunk! Nézzük csak, igaza van-e a t. cikkirő urnak?

A 86. §-ra azt mondja, hogy az a gymnasium 4 osztályának megfelelő teljes képzettséget kíván, csak egy tárgyra, a latin nyelvre nézve tesz engedményt. — Elfelejtette a cikkirő úr, hogy az idézett §. a vizsga tárgyául mindössze csak 4 szakot jelöl ki, s a gymnasium négy más fő- és három melléktárgyát teljesen érintetlenül hagyja. Ezzel szemben a mi szabályzatunk 6, esetleg 7 tárgyra terjeszti ki a fölvételi vizsgálatot. — De hát, mondja a t. cikkirő úr, az egyes szakokban kijelölt anyag nem itti meg a 86. §. mértékét. Dehogy nem itti meg! Tessék megnézni a soproni lyczeum tantervét (értesítőjét,) s látni fogja a t. cikkirő úr, hogy szabályzatunk vallási s földrajzi anyaga a gymnasium IV. osztályának, a magyar nyelv, történelem s számtan pedig a gymnasium III. osztályának teljesen megfelel. Hogy az utóbbiak mért csak a III. osztály anyagának, holott

a 86. §. a IV. osztályról szól, annak oka következő. A 86. §. betű szerint véve, ma már anachronismus. Ugyanis a mai gymnasium nem áll külön-külön befejezett czéllal bíró al- és főgymnasiumból. Ma már az algymnasiumnak nincs propaedeutikai jelentősége. A IV. osztály oly átmeneti osztály, mint a többi. Tanczélja egyes szakokban befejezetlen. A stiliztikát például megkezdi, de csak az I. rész végéig jut el; a világtörténelembe belekap, azonban Nagy Sándor birodalmának feloszlásán túl nem megy; a természetrajzból tárgyalja az ásványtant, az állat- s növénytant az V. osztály számára tartja fenn. Tudva ezt, talán elhiszi a t. cikkirő úr, hogy az állami tanítóképzők sem alkalmazkodnak ma már a §. betűjéhez, hanem a legjobb belátásuk szerint s az intézet céljaihoz képest kikerekítik a tantárgyakat teljesen egész szakokká, ezt tenniük már csak azért is kell, mert — a 86. §. ugyan még nem, — de az erre vonatkozó s 1878. évi ministeri szabályrendelet 2. §-a az előképzettség fokának megítéléséül a gymnasium s reáliskola IV. osztálya mellé a polgári iskola IV. osztályát is felveszi. — És tudva ezt, nem naiv együgyűség volna-e részünkről — csakhogy a — 86. §. betűjének eleget tegyünk, a felvételi vizsga mértékét körülbelül így jelölni meg: magyarból: a stiliztika első felének végéig, történelemből: Nagy Sándor birodalmának feloszlásáig stb.

Azonban a t. cikkirő úr nemcsak a 86. §-t, hanem az általam idézett osztrák és porosz szabályzatokat is többre becstüli a mienknél, azt mondván különösen az osztrák szabályzatról, hogy a „vizsga tárgyait a legnagyobb szabatossággal meghatározza, és pedig elég sok az, a mit megkíván.“ Ugyan honnan vette a t. cikkirő úr ez állításához az adatokat? Én is udvarias akarok lenni, azért minden megjegyzés nélkül csak annyit konstatalok, hogy az osztrák „Organisations-Statut“-ot átnéztem, átkutattam, de oly adatot, mely a cikkirő úr jóhiszemű állítását csak némileg is igazolná, egyetlen egyet sem találtam. Az általam idézet- 8. §-on kívül legfeljebb a 14. §. 4. kikezdésében van ide vonatkozólag egy rövidke utasítás: „Der Nachweis der Vorbildung wird durch eine strenge Aufnahmsprüfung, beziehungsweise durch die im §. 18. erwähnte Schlussprüfung geliefert.“ Egyéb utasítás a felvételre nézve nincs! Az említett évről vizsga a bécsujhelyi és szt.-pölteni tanítóképzők egy évfolyamú előkészítő osztályaira vonatkozik. Vagy talán ez egy éves praeparandiai tanfolyamok szerény tantervét értette a t. cikkirő úr, midőn tolla alá vette e szavakat: „és pedig elég sok az, a mit megkíván? Nos hát ítélje meg azt a „magas“ mértéket, mely Ausztriában az ifjakat a rendes, négy éves tanítóképzési tanfolyamba való fölvételre képesíti e praeparandiai tanterv következő követelményeiből: „Geographie und Geschichte: Orientierung im Schulorte, und Kenntniss der nächsten Umgebung; Verständniss der Globus, allgemeine Uebersicht der Erdtheile und Meere, Anleitung zum

Kartenlesen. — Bekanntschaft mit den wichtigsten Begebenheiten aus der österreichischen Geschichte. — Rechnen: Die Grundrechnungsarten in ganzen und gebrochenen Zahlen. Praktisches Rechnen nach der Schlussmethode.“

Ép ily szerencsétlenül hivatkozik a t. cikkirő úr, — hogy régibb tanítóink jelességét kiemelje a vall. és közokt. ügyi minister utolsó jelentésére, mely szerinte „minket tüntet ki az elsőség aranyalmájával.“ Ha a t. cikkirő úr nem elégszik meg a felkapott szavakkal, hanem kissé utána is jár a dolognak, könnyen megértheti azt, hogy 1) az elsőség aranyalmája csak is a tankötelezettség végrehajtására vonatkozik, a mennyiben — míg más felekezetek 1000 tanköteles gyermek közül csak 620—802-öt küldtek tényleg az iskolába, addig a mi egyházunkban 1000 tankötelesre 897,8 iskolába járó esett; — ámde a statisztika ez adatai nem bizonyíthatnak semmit a tanítók qualificatiója mellett vagy ellen! 2) a kimutatásnak valóban ide tartozó adatai épen ellenkezőjét hirdetik annak, a mit a t. cikkirő úr állítani jónak látott, a mennyiben a kimutatás a tanítók paed. ügyességét és képességét is kitüntetni óhajtván, a 79. lapon a következő adatokat közli: „A népiskolákra általános kötelezettséggel kiszabott tantárgyakat teljes eredménnyel oktatta 1886/7-ben:

783 államiiskola közül (ezerből 848,1 aránnyal) 664			
1,880 községi „ „ „	756 ₁	„	1,421
5,386 r. kath. „ „ „	742 ₆	„	3,996
1,437 ág. hitv. „ „ „	740 ₀	„	1,063

Az a miniszteri kimutatás tehát, melyre a t. cikkirő úr oly örömmel hivatkozik, abban a mi tárgyunkhoz tartozik, negyedik helyre teszi az ev. iskolákat s első, második és harmadik helylyel tünteti ki azon iskolákat, melyeknek tanítóit a hiányos előképzettség miatt a t. cikkirő úr teljesen elítélte! Hogy is mondta a cikkirő úr? Qui bene distinguit, bene docet!

Egyébiránt nem akarok igazságtalan lenni derék tanítói karunk iránt. S daczára a ministeri kimutatásnak én is azt vallom, mert látom s tapasztalom, hogy a mi tanítóink — ha kisebb arányban tanítanak is a tanfelügyelők adatai szerint teljesen „paedagogice“ — inkább állanak, működésük összességét véve tekintetbe, hivatásuk magaslatán, mint az állami községi és róm. kath. iskolákban működő tanítók. Azt azonban ne higgye a t. cikkirő úr, hogy ennek oka az előképzésben rejlik!

Ahhoz, a t. cikkirő úr szerint nem kell kommentár, hogy a felvételi szabályzat több követelménye összeesik a népiskolai tantervvel. Elítéli minden megfontolás s minden utánjárás nélkül. Nem az lett volna-e első kötelessége a t. cikkirő urnak, hogy a szabályzatot összehasonlítsa az algymnasium tantervével, vajjon a felállított mérték összeesik-e a IV. illetőleg III. gymnasiumi osztály képzettségi fokával? E helyett a t. cikkirő úr a szomszédba megy, s ott keresi a szabályzat páriját: összehasonlítja a népiskola tantervét a felvételi vizsga szabályzatával,

s nagy meglepéssel — kommentár nélkül! — ki mondhatónak tartja, hogy a szabályzat nem kíván többet, mint a mennyi a népiskolai tantervben van! A kommentár nélkül dolgozó t. cikkíró úr feledi egyrészt, hogy a népiskola V. és VI. osztálya — a gymnasium specialis tárgyaitól eltekintve — egyenlő a gymnasium I. s II. osztályával, s nem veszi figyelembe másrészt, hogy ugyanazon anyag szerepelhet a legkülönbébb fokú tanintézetekben, de más terjedelemben fogják tárgyalni s a vizsgán megkövetelni a felsőbb más terjedelemben az alsóbb fokon.

Hát azt a t. cikkíró úr honnan tudja, hogy a képviselőház közoktatási bizottsága „komolyan foglalkozik“ Dániel Márton előadó azon indítványával, hogy az állami képezdékbe első sorban a VI. osztályt jeles eredménnyel végzett növendékek veendők fel? Mi ily „komoly foglalkozás“-ról nem hallottunk semmit, csak annyit tudunk, hogy a közoktatási bizottság nem is indítvány-, hanem pium desideriumként fogadta a volt küküllőmegyei tanfelügyelő reformjavaslatának e pontját. „Komolyan“ tudunkkal sehol sem foglalkoztak vele, ha csak ilyen számba nem megy az „Isk. Szemle“ ezen helyes megjegyzése: „A szabályrendeletnek illetően (t. i. Dániel Márton nézete szerinti) átalakítása esetén zárjuk be az ország valamennyi képezdését, még a budai paedagogium elemi képezdését is, mert abba se megy növendék ily képesség és jóra valósság mellett azon reménnyel csak, hogy tanító legyen!“ Ne ábrándozzunk — t. cikkíró úr, — „ábrándozás az élet megrontója, mely kancsalul festett egékbe néz!“ — Ne higye a t. cikkíró úr, hogy mi nem ismerjük azon formális képzettség fontosságát, melyet a gymnasium 4, illetőleg 5 vagy 6 osztályának tárgyai összességökben a fiatal embernek nyújtanak, de tudjuk azt, hogy e képzettség megfelelő rátermettség s munkakedv nélkül tanítóképző-intézetben keveset használ. Inkább engedünk abból, mint ebből. De ha e kettőt a közokt. bizottság előadójának kegyes ábrándozásai, vagy a t. cikkíró úrnak úgy szeretete s szószoki lendülettel irt cikkei a gyakorlatban is valamilyen összeházasíthatnák: valóban nagy hálára köteleznének bennünket, és sohasem készítenénk többé felvételi vizsgálati szabályzatokat!

Egyébiránt örülök a t. cikkíró úr azon kijelentésének, hogy a küzdelmet ott akarja folytatni, a „hol a szónak súlya van.“ Szívesen követem oda is, s állok elébe ott is! Isten velünk!

Kapi Gyula,

a soproni ev. tanítóképző-intézet igazgatója.

IRODALOM.

Megjelent: Dr. Luther Márton. — Életrajz az evang. nép számára; írta Farkas Gejza, nagyszombati ev. lelkész, ára: 1 frt 20 kr., a szerző sajátja. Ezen, a luther-társasági bírálók által is előnyösen kiemelt, szorgalommal,

a rajzolt történelmi egyéniség hő szeretetével s a nép fel fogásának szorgos tekintetbevételével irt munkát testvéreink pártfogásába annál is inkább ajánljuk, mert benne nem csak szellemi munkájának gyümölcsét nyújtja a testvér, hanem nagy anyagi áldozattal járó vállalatba is fogott.

Régi ismerős új alakban. Ki ne ismerné és ne használná tót ajkú egyházainkban **Jakobei Pálnak „Duchovni poklad“** című imakönyvét, melynél csak azt sajnáltuk, hogy úgy szerkesztet, mint kiállítás tekintetében nagy részt elavult s tökéletlen mű. Most Pospišil Keresztély Ed. humpolczi lelkész kiadása mellett és Sluka János turnovi könyvnyomdász költségén ezen, nálunk 150-év óta használatban lévő 1300-nál több, az egyházi élet minden évszakára s a köz és magán élet minden viszonyaira alkalmas imát és könyörgést tartalmazó mű újra napvilágot lát.

Ez imakönyv két részletben fog megjelenni; az első 20 fejezetben tartalmazza az ünnepi és vasárnapi imákat; a második rész szintén 20 fejezetben tartalmazni fogja a minden napi, különböző időre és különböző köz és magános életre vonatkozó imákat. A mutató szerint ékesen és jó papiroson kiállított mű ára 2 frt. 70 kr. Az előfizetést csakis Sluka János (Turnov, Csehország) veszi át, mely összeg akár két állandó határidőre, úgymint június és november végéig 1 frt. 35 kr-ával, vagy pedig egy határidőre 2 frt. 70 kr-ával küldendő be. Ki június végéig előjegyezti magát, hogyha november végéig beküldi az előfizetést, szintén 2 frt. 70 kr-ért kapja a művet; december 1-től a mű 3 frt. 50 kr-ba kerül. A könyv november 1-ig elkészül; a könyvkereskedő kívánatra gondoskodik a könyv bekötéséről is. Egy példány ára vászonban színes vágással 60 kr.; fekete bőrben színes vágással 75 kr.; fekete bőrben arany vágással 1 frt.; szattyán bőrben aranyvágással 1 frt. 35 kr. Ezen ismert jelességű s a kiadók által a tömeges részvételre számítva olcsón kiállított művet ajánlanunk felesleges. Meg vagyunk győződve, hogy tót ajkú ev. egyházaink lelkeszei örömmel üdvözlnek a régi ismerőst új alakban.

BELFÖLD.

(Folyt. és vége.)

Nem akarom megjelölni, jelölje meg az esperesség s illetve kerület elé nyújtandó emlékirat, melyik legyen a kulcs s milyen legyen a módozat, mely mellett fizetéseink határozottakká és biztosakká lehessenek; de azt meggyőződésemből mondhatom, hogy a nélkül lelkészi állásaink tekintélye s közvetve egyházunk súlya s morális ereje alig, vagy csak nagyon későn kiköszörülhet csorbát szenved.

Ha már ezen úgynevezett fix fizetések annyira határozatlanok és kétesek, mit mondjunk a mellékes jövedelmekről? Azok a kolledák, kantáncziók, blazseácziók, gregorácziók, farinácziók s mit tudom én, még miféle -nácziók, azok a minden alkalom melletti offertoriumok, ha nem is mondom azt, hogy azokat a mai kor szelleme koldulásnak bélyegzi, minden esetre állítani merem, hogy ők a Krisztus szellemében való közös teherviselésnek negatívái, a mennyi ben csak a buzgóbbak, adakozóbbak által fedeztetvén, ellenkeznek Pál ap. ama mondatával (Gal. VI, 2): „Egymásnak terhét hordozzatok és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.“

Mind ezeket feltétlenül — delendas esse censeo. Az offertoriumok, különösen az úrvacsorai offertoriumok felett valóban meg kell botránkozni a szent cselekményt végező lelkészi áhítatnak. Hogy a gyónó hivek akkor, midőn kegyeletesen és bűnbánóan gondolkoznak, kendők sarkából oldogassák ki vagy zsebeikben kotorászszák a krajezárt s rakosgassák az oltárra, mintha a vett lelki jóknak az árát fizetnék le, vagy hogy sok szegény ember, ki 3—4 gyónó családtagnak nem bírja megadni a gyónási és templomi offertoriumot, talán éppen e miatt, álszégyenből maradjon el a templomtól s Úr asztalától, azt a vallás szent céljaival megegyeztetethetőnek nem tartom. Hadd tudja s valóban tudja is a mi népünk, hogy az ő kötelessége egyházát s annak szolgálait fenntartani és táplálni, de az opus operatum a templomi adakozás, kivéve a jótékonycélú perselyeket, hadd maradjon csak más felekezetnek s nem az evangélikusoknak tulajdona. Az összes kollektákat, Balázs és Gergelynapi kéregetéseket, valamint offertoriumot átlagosan összegezni, azoknak árát a hivek minden újabb megterhelhetése nélkül, sőt a közös teherviselés elve szerint „kinek több adatot, attól több is kívántatik“ a szükséghez képest több osztály szerint beszédni a hivek könnyebbségére lehetne, de azonfelül a fizetések határozottsága, valamint biztossága érdekében is igen kívánatos.

Azt fogja talán valaki mondani, hogy ha mind ezen önkéntes adakozások mint feltételes jövedelmek pénzre is fognak fordíthatni, de az egyes hivek által az évi járulékkal együtt közvetlenül a papnak és tanítónak fognak fizettetni, ez még a jövedelem biztosságát egyáltalán meg nem állapítja. De mélyen tiszt. konferenzia! éppen ennek biztosítását célozza alázatos indítványom 3. pontja. Nem is tartom szükségesnek megemlíteni, hogy a papot vagy a tanítót nem az egyes hivek, hanem az egész egyházyülekezet tartozik szavatolni. Ez kétségkívül eddig is úgy volt, mert másként nem is lehet — amennyiben azonban ez még világosan megírva volt — oda céloz alázatos indítványom ezen pontja, hogy az a hívány egy külön pontjában határozottan kitétéssék. Clara pacta, boni amici.

A szerződésnek mindig világos pontokat, feltételeket követelnek. Szerződő felek között nem szabad egyik félnek a másik iránt való kötelezettségét amannak önkényére bízni. Észszerűen nem lehet megengedni, hogy a fizető féltől függjön jó vagy rossz buzát, kisebb vagy nagyobb szekér fenyű-, fűz-, nyár-, bükk-, tölgy- vagy cserfát, dorongokban vagy hasábokban, jó vagy ihatatlan bort, a község 5 vagy 10 vagy 15 mázsás szekér szénát akar-e adni papjának vagy tanítójának. Mind ezt a mostani jóformán önző s minden esetre papiros korban világosan kell megjelölni.

Végül pedig szólni akarok még a stólajövedelemről. Stólajövedelemnek az volna a feladata, hogy a mennyiben a belső embereknek fizetése nagyjából természetnyekben szolgáltat ki, legyen némi készpénzfizetésök is, melyből napi szükségüket elláthassák. De hát mélyen tiszt. konferenzia! ezek a mi stólaink igazán inkább megszegényítő, mintsem szükségét fedező. Az esketések és avatásoknál előfordul 5, 10, 20, 30 vagy 40 kr. mellett egy tyúk, egy kalács vagy kenyér, egy darab hús vagy marhanyelv, egy konyhatörölő, egy kulacs bor vagy egy kis ital „neco nápoja“ vulgo egy üveg pálinka. Egy imával megtartott

temetés díja 15—40 kr., egy halotti beszéd imával együtt 1 frt, ugyanígy egy verses bucsuztató, számos azonban esperességünkben a meghívó, hol ezeknél még kevesebb a stóla. Hol hiveink vegyesen laknak a katolikusokkal s látják, hogy ezek 5 frton alul nem, de gyakran 40 frtig is fizetnek temetéseikért, csaknem azt kénytelenek gondolni, hogy az a hókusz-pókusz mégis csak értékesebb mint a mi istenigénk, mert hiszen drágább. Olcsó húsnak hig a leve.

Valjon nem találja-e a t. konferenzia elérkezettnek az időt arra, hogy erélyesen felszólaljon a stólárekban nyilvánuló ezen anachronizmus ellen? nem tartja-e szükségesnek, hogy megmondja a mi folyton csak dédelgetett autonóm népünknek, miszerint az, ki egy-egy keresztlőre vagy halottas torra 20—50 frtot, egy-egy menyegzőre 50—100, sőt több forintot is rá tud költeni, az kötelességének ismerje, azoknak, kik őt magát és gyermekeit keresztényi humanitásban nevelik s vele a lélek magasabb örömeit közlik, legalább azon stólákban részesítse, melyet indítványom 5. pontjában volt szerencsém elősorolni.

Én részéről ezen felszólalást már nagyon időszerűnek találok s azért tisztelettel kérem, méltóztassék alázatosan megtett indítványomat elfogadni s az illetékes hatóságoknak s fórumoknak elfogadásra ajánlani.

* * *

El is fogadtatott ez indokolt indítvány nagy örömmel s pártolólag ajánlatott elfogadás végett az illetékes hatóságoknak s fórumoknak s adná Isten, hogy kezdeményezésünknek sikere legyen!

Ezután a terített asztal köré srakoztunk, mely alkalommal Isten bőséges adományát fogyasztva egyrészt bucsúzó testvérünknek kívántunk sok szerencsét új, elfoglalandó helyéhez, másrészt szívesen üdvözlöttük körünkben Biszкуп Béla volt esp. slelkészt s Husvét utáni 4. vasárnap óta ozdini egyhangulag megválasztott új tisztársunkat. Isten áldása koronázza az Úr szőlejen ezen tetterős fiatal barátunk s testvérünk működését!

Igyen lelkiek- s testiekkal bőven ellátva d. u. 5 óra tájban oszladoztunk Turicskáról ki-ki övéihez, még pedig azon bő kívánattal szívében, vajha kegyelmes Istenünk megtartana mindannyiunkat, hogy jövőre ilyenkor teljes számban találkozhatnánk — Budalehotán. Adja Isten! Úgy legyen!
r. l.

K Ü L F Ö L D .

A Gusztáv Adolf-egyletből. — Ezen áldott egylet központi elnöksége fájdalmas érzellemmel tudatja, hogy dr. Baur Gusztáv Adolf Lajos helyettes elnök életének 73. évében folyó hó 22-én meghalt.

A róm. kath. gyóntató székéből. — A „Kirchliche Korrespondenz“ szerint egy G. J. nevezetű úr a „Bremer Nachrichten“-ben következő eseményt beszél el.

„Mint jó kath. keresztyén, húsvét hétfőjén úrvacsorájához akartam járulni. Ideje korán megjelentem a János templomi gyóntató széknél, melyben Fehlinx áldozó pap hallgatta a gyónást. Ez alkalommal oly illetlen és nyomorult bánásmódban részesültem, hogy barátságosan kérem, szíveskedjék a gyóntatóval folytatott beszélgetést már csak

az én elégtételém érdekében is közölni. A bremai hatóság és lakosság hadd értesüljön róla egyszer, mi történt velem egy kath. gyónó székben. A beszélgetés menete következő volt s e mellett kész vagyok az előforduló nyilatkozatok igazságát esküvel is megerősíteni.

En: Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus!

Pap: Mindörökké amen.

Mikor gyónt ön utóljára?

En: Két év előtt.

Pap: Miért nem azóta? Hogy késlelkedhetett ön oly soká?

En: Szolgálatom miatt hiányzott időm.

Pap: Nős ön? Milyen felesége van?

En: Az én feleségem evangélikus. Azonban jó békeségben élünk egymással.

Pap: Hogy tehetette ezt ön? Mielőtt ön oly nagy bűnt követett volna el, hogy evang. nőt vegyen, helyesebben teszi vala, ha a lakodalom előtt felakasztja magát. — Vannak gyermekei?

En: Két gyermekünk van.

Pap: Hogy vannak keresztelve?

En: Protestáns módon. A vaspályánál elfoglalt hivatalom következtében majdnem folyton távol vagyok s feleségemnek kell a gyermekeket nevelnie, azért kereszteltetem azokat feleségem hitében.

Pap: A prot. lelkészek nem is keresztelhetnek rendszeren. Mi fog történni legfiatalabb, még keresztetlennel gyermekével?

En: Azt is Bock lelkész prot. módon fogja megkeresztelni, — én már egyszer feleségemmel így egyeztem meg és a mit megígértem, meg is tartom.

Pap (felindulva): Mit? akkor önre nézve jobb volna, ha még most felakasztaná magát, akkor hamarabb remélhetne mennyországba jutni, mintha az új bűnt elköveti, különben kénytelen lesz a pokolba az ördöghöz menni. — Még most van ideje a megtérésre. Beleegyezik-e, hogy felesége és a legidősebb fiú átkereszteltessenek, és megígéri-e, hogy legfiatalabb gyermekét kath. módon fogja kereszteltetni.

En: Nem, azt nem tehetem; feleségemnek mást ígértem.

Pap: Menjen el, hozza el feleségének beleegyezését s akkor megadom az abszolutiót.

En: Azt nem teszem.

Pap: Tehát én fogok házába elmenni, s az ügyet rendbehozni. Feleségétől nem tartok. Többet nem tehet, mint hogy az ajtót mutat.

En: Az önnek mit sem használ. Ahoz nem adom beleegyezésemet. Most 9 éve vagyok házas s feleségemmel mindig jól és békeségben éltem. Ha ön jó, házas életemben örökös viszály leend.

Pap: Ön az úr a házban, tartozik kényszeríteni nejét: neki meg kell tennie, a mit ön akar.

En: Nem akarok házamban békétlenséget.

Pap: Az múltó. Négy, egész hat hét alatt, ha feleségét tanítottam, meg fog nyugodni.

En: Nem, azt nem akarom. Én egyszer feleségemnek megígértem, hogy ő megtartja hitét és én a magamét és hogy a gyermekek anyjok vallását követik.

(A pap csökönösen ragaszkodott követeléséhez, s ha jól emlékszem, 8-szor ismételte.)

Pap: Ily körülmények között bűneit meg nem bocsáthatom; ön eretnekké lett.

En: Tehát evang. templomba megyek az úr-vacsorához.

Pap: De most már pusztúljon a gyontató székből és távozzék a templomból.

En még egy csöndes „Miatyánk“-ot imádkoztam, s hazamentem; elbeszéltem az egész eseményt feleségemnek, ki benső izgatottságomat észrevette s megnyugtatósára biztosítottam őt, hogy én e keresztyén kath. pap által sem békés házas életemet felzavarni, sem magamat öngyilkosságra vezettetni nem engedem.

Az itt szereplő Fehlinx nevű pap Brémában és egész Németországban híres proselita-hajhász, ki mástól év előtt a bremai Szt. József-kórházban elkövetett üzelmeivel nagy feltűnést keltett. Ex hoc uno disce omnes!

De vajjon a gyónó-székből tanusított ily undorító magaviselettel szemben sok róm. kath. ember megállaná-e helyét úgy, mint az a bremai polgár?!

VEGYESEK.

— **Kérelem.** Miután Szabados Ilonka czimű sajtó alá rendezett művem előfizetési határideje június hó 10-dikével lejár, s nekem a példányok számát meg kell határoznom: tisztelettel kérem úgy ivtartóimat, valamint azokat, kik esetleg e művemet még megrendelni akarnák, miszerint a kitűzött határidőig az ivatek hozzám beküldeni, illetve megrendeléseiket megtenni aziveskedjenek. Tolna-Némedi, június hó 2. 1889. *Támer János, ev. lelkész*

— **Nyilatkozat!** Scultetus szerepéhez híven újlag ferditve idéz, hamisít. Az „Ev. egyház és iskola“ 1889. jún. 1. 22. sz. 175. lapján idéző jel között, ritkítva és kövéren szedett következő sorai, melyeket a „századok“ bírálójának „tételül“ tüntet fel: „a szerző által hirdetett, de fel nem dolgozott aranyértékű eredeti források helyett régen ismert s épen nem eredeti nyomtatványokat másolt“ — **sehol így a „Századok“ban 1889. 2. füz. febr. 15. elő nem fordulnak!!** A „századok“ i. füzete 167. lapján sem e szavak: „a szerző által hirdetett, de fel nem dolgozott“ nem foglaltatnak, sem e szó „másolt“ — nem fordul elő! Scultetus kövéren szedve, idéző jelek között e szavakat „éppen nem eredeti nyomtatványok után dolgozni“ — így írja le — „épen nem eredeti nyomtatványokat másolt!“ Tehát újra belélesik általam igazságosan megítélt bűnébe! Ilyen hiteles — most is egész előadása! Meri tovább folytatni a hamisítást, alaptalan gyanúsítást végegyégig!! Hjah! az álarcz!! **Semmit sem bizonyít, egyetlen egy állítasomat sem czáfolja meg! Én pedig minden állítasomat fentartom!** — Nem is foglalkozom e botrányos czikkkel tovább, bár tagadhatatlan jogom van az irodalmi szabályok szerint magamat védeni, mert én vagyok a megtámadott, — csak azt jegyzem meg a modorra nézve „a milyen az adjon isten olyan a fogadj isten“ — és hogy engem e hang használatára azon szomorú tény kényszerített, hogy Scultetus megfejelkezvén róla, hogy „van bíró a felhők felett, áll a villámos ég“ — az igazság, az objectiv kritika ürügyét választja hazugságainak, nem keresztyéni indulatának takarójául! Scultetus czikke a magán boszú bűnös eszköze! Ezt az általam nagyrabecsült

t. olvasóközönségre való tekintetből mondom! Scultetushoz nincs szavam! Nem méltó rá! Eperjesen 1889. június 3-án.

Hörk József.

— **A dunántúli egyházkerület felügyelői állásának betöltése** czéljából beadott szavazatok a napilapok értesítése szerint főtiszt. Theti Karsay Sándor püspök úr elnöklete alatt Győrben június 3-án felbontattak. Az eredmény a következő: A beadott 164 szavazat közül Radó Kálmánra esett 100, Schreiner Károly dr.-ra 26, Ostffy Pálra 16, Purgly Sándorra 15 és Nádosy Kálmánra 7 szavazat. E szerint szentmártoni Radó Kálmán cs. és kir. kamarás, vas megyei főispán lép az Istenben boldogult felejtetlen Káldy Gyula helyébe. Engedje a kegyelem ura, hogy a nagy tehetségű és kiváló erélyű férfiúnak vezetése alatt mindinkább virágozzék a dunántúli kerület egyházaival és iskoláival.

— **A tolna-bar-somogyi egyházmegyéhez tartozó Ecsény gyülekezet** agg lelkészét a mult év vége felé kísérté örök nyugalomra. Most f. é. jun. 2-án egyhangulag annak fiát Schöpf Gyulát választotta meg rendes lelkészül, a ki édes atyja mellett feláldozva ifjuságát 16 évig buzgón működött. Méltó a munkás az ő jutalmára — csakhogy sokszor igen késik! Az isten áldása pótoljon s feledtessen mindent!!!

— **A pesti magyar és német ev. egyházgyülekezet** 1888. évi jelentése igen érdekes adatokat mutat fel, melyekből kiemeljük: a bányakerület főpásztorának, dr. Szeberényi Gusztáv püspök úrnak látogatását, midőn 10 napon át szerencsételte a gyülekezetet s kivált annak iskoláit. Azon szomorú ténnyel szemben, hogy úgy a bevételi többlet, mint a fizető egyháztagok száma s így járulékaik összege is hanyatlott, örvendetes azon áldozatkészség, mely az új templom építésének czéljaira nyújtott adományokban jelentkezik, midőn 110,573 frt. 27 krnyi tókéet mutat ki a jelentés s ezen kívül a főváros közgyűlése 50,000 frttal támogatja a gyülekezetet, mely főváros különben is cultusz-czélokra évi 2000, iskolai czélokra évi 3000, hitoktatási czélokra évi 4000 frttal járul; a pesti I. takarékpénztár pedig 300 frtot ad a gymnásiumra. Egyesek adományai és hagyományai szintén szép összeget tesznek. Így pl. dr. Králik Lajos iskolai felügyelő a gymn. igazgató díjazásának javítására 1500 frtnyi alapítványt tett; néhai Schneider József úr és neje az iskola javára 1000 frtot hagyományozott; néhai dr. Wágner János tanár a gymn. tanárok fizetésének javítására 20,000 frtot hagyományozott; néhai Fuchs Gusztáv a közös pénztárnak 2000 s a nyugdíjintézeti alapnak 500 frtnyi adományt tett stb. stb. A Gloisius Artner Karolina féle alapítványból 1888 év végéig 117,645 frt. 83 kr. folyt be az egyház pénztárába. A gymnasiumot 413, az elemi és polgári iskolákat 805 tanuló látogatta. Megjegyzendő, hogy az iskolákban a protestáns elem mindinkább túlsúlyra emelkedik. Az iskolák beléletében nevezetes haladással találkozunk, mennyiben felállítottat a gymnasiumban az 1-ső párhuzamos osztály és a polgári leányiskola 3-ik és 4-ik osztályai, valamint örvendetes az is, hogy a gymnasium rendes tanárainak rendes járandóságai 1450 frtra lesznek emelhetők. Valóban meglepő a Búsbach Péter felügyelő úr tevékeny elnöklete alatt végzett három évi munkásságnak eredménye. A tisztújítás részben már megtörtént s az egyháznak f. hó 23-án tartandó közgyűlésében fog az eredmény bejelenteni. Adja Isten, hogy fővárosi egyházunk legyen mindinkább a „hegyen épített város.“

— **Budapest városi ág. hitv. ev. hitoktatói testület,** mely áll: Német Károly, Bereczky Sándor, Kaczián János és Klaár Fülöp urakból, ntiszt. Doleschall Sándor Ede lelkész úrnak felügyelete alatt ez évben adta ki először igen érdekes jelentését. E férfiáknak munkaköre a Budapest 7 kerületén elterjedő iskolákban oly nagy és fontos,

hogy csak elismerést érdemel az egyház, mely a protestantismus érdekében 5900 frtot hoz a hitoktatás oltárára s mely újlag Jausz J. Vilmos hitjelölt alkalmazásával növeli a tanerők számát. Az idegen iskolákba járó evang. gyermekek száma 1220, kikből a középiskolai tanulók (261) 2 frtnyi tandíjt fizetnek, de mely alól a szegény sorsú gyermekek felmentetnek. A közúti vasúttársaság igazgatósága úgy a hitoktatóknak, mint a lelkész-felügyelőnek szabad jegyeket engedett.

— **Selmeczbánya:** A mult napokban férjhez adta egyik helybeli fűszerkereskedő S. Vankowits Lajos úr kiváló tulajdonokban gazdag leányát. Hogy szeretett, a családi körből távozó és szülőföldétől is messzire szakadt gyermekének emlékét az egyháznál is megörökítse, megajándékozta ez utóbbit 500 frttal o. é.-ben így vált a távozó maradóvá, így működik közre általa szeretett egyháza közjában, mint annak „örökös“ tagja. Már évek óta tényleges részt vett, mint az „adományokat gyűjtő leányok egyike, a helybeli nőegylet belmissiói áldott munkájában. Az oltár s a csillárok az örömatya által adományozott gyertyái gazdag fényt hintettek válságos útjára. Isten áldása kísérelje rajta! Érzületében osztozott fogadalmának hivatott tanuja is s megajándékozta az iskola szegényeit 10 frttal. — Bár sikerülne, a sok helyt szokásban levő nagyon költséges lakodalmi lakmarozásokat, ha csak némileg is megszorítani s a megtakarított kiadásokat oly tápcsatornába vezetni, mely az egyház s iskola felvirágoztatását állandóan elősegíti

H. V.

— **A budapesti ág. hitv. ev. magyar-német gyülekezet nép- és polgári iskolájának évváró nyilvános vizsgálatai** folyó hó 17-től 28-ig fognak megtartatni.

— **Papválasztás.** Ifj. Geduly Lajos, ki négy hét óta mint tokaj-sátorolja-újhelyi missiói lelkész működik, június 2-án az újpesti ev. egyház rendes lelkészévé egyhangulag megválasztott. — A megválasztott beigtatása valószínűleg a szentháromság vasárnapján fog megtörténi.

Szerkesztői üzenetek. H. I. — E-n. — Kívánságának eleget tettem; de már most, e tárgyban csakugyan, mindenkire nézve le van eresztve a sorompó. Annak az „álarcz“nak hajtogatása a „non quis, sed quid“ elvvel szemben nem sok értéke van. — **Sz. Gy. Csb.** — Bocsánat, hogy ketté szakítottam; de hát nekem sem mérik nagyobbra az ívet, többet pedig az apadó részvét nem enged nyújtanom. — **Cz. L. A.-Sz.** — Már két válaszszal tartozom; most egyelőre csak ennyit: ne csináljunk a szűnyögből elefántot. — **N. K. Dgy.** A jövő szám hozni fogja az egyet; a másik egy extralap keretébe tartozik s kanapé-pert nem kezdek. — **Többeknek.** — A honnét s a mennyit irnak, közlöm. — Arról, hogy oly kevés az irástudó ember, nem tehetek.

PÁLYÁZAT.

A selmeczbányai ágost. hitv. ev. kerül. államilag segélyezett lyceumban, mint főgymnasiumban rajz tanári tanszék betöltendő. Évi fizetés, mint helyettes tanaré, 800 frt. s lakáspénzül 100 frt. Az állomást elnyerni óhajtok kérvényeket és bizonyítványokat végzett tanulmányaikról, képesítésökről és eddigi alkalmaztatásukról f. évi július 28-ig az evang. lyceumi igazgatósághoz Selmeczbányára küldjék. Selmeczbányán 1889 június 1.

Farbak István,
evang. lyceumi felügyelő.